



ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКФРОТЕЧА.

(Courier)

ПЕШТА.

Неделя

16. Јануаріа. 1844.

Год. III.

ВЫСОКОУЧЕННОМЪ Г. М. СВЕТИКУ,
СЕРБСКОМЪ ЗАКОНОПИСЦУ.

— — — Ich preise — das Schöne,
Das rings mein Auge in der Heimath schaut;
Ihr wißt, wie viel des Hohen und des Süßen,
Wir in dem Namen Vaterland begrüßen.

Kaltenbrunner.

Србскогъ Солона, дичин
Дедова прави, Светића
Роду найболѣгъ
Будућности дајо!

Крвлю свете што с' т'
Задобыле тѣни, Онъ
Бележе пеячкомъ у
Повој Србчути.

Вѣрностъ бритки, на
Полю, Лазаревы мачева,
Заслугу Роду на мерилу
Србаля дели.

Неронова доживит' времена
Не бой с' Роде, Србскињъ
Заденъ є млекомъ.
Сербска є Слава.

Споменикъ му с' вѣкова
Међ' сайнамъ Платонија
До юга дине
Нѣму найвѣчтін!

У Футоку 28. Декем. 1843.

Дим. Јоаннович.

ЧОВѢКЪ И НѢГОВО ПРАВО.

(одъ П. Стінка).

Човѣкъ имаде умъ одъ свемогућегъ Творца свѣта себи дарованый, и нѣга мора добро употребити; јеръ тако се само може хаснити нѣговими плодовы, — трудолюбиво даље мотрити, одъ когъ се може што користногъ научити, и кои имаде веће втечење у нѣгову душу, јеръ има свакояки людіј, — једноме се ово, а другоме оно допада; јданъ тежи за слободомъ, и труди се ову примѣрно одъ други учити, а другиј милный погледъ баца на сияна народа' поля, да угледа прекрасне трудолюбивы мужева плодове, ныову дѣятельность, ныово благо, ныову за Народъ и Отечество любовь; остроумно онъ устремљое погледъ свой къ сѣдымъ онимъ временама, и красне гласове сабира за Отечество орећи Витезова', — о како му є сладакъ гласъ Отечество любећегъ Хорација; како му є милна рѣчъ за Отечествомъ уздышућегъ Овидіја, — дївисе сверху дѣла Демосоена, обгерлое мила израженіја Ціцеронова, Арістіда праведна дѣла надгледава, моћь Елійна мотри, Солона Законъ почитује, и Шпарту као Величество исходногъ сунца надгледава, зашто то? пытања, о умилѣній друже! радишъ, зашто свата тако остроумно мотришъ? и ето! сладкимъ гласомъ одговара ми: „да присѣмъ на стазу, којомъ вѣрни Отечества Почитатели и славни мужеви ходе“ заръ незнашь? да кадъ једно цѣло тѣло поредъ другогъ гнилогъ лежеће починѣ гнилити, да се гнило



ХЕРОЙСТВО ДЪТИНСКЕ ЛЮБОВИ.

(конацъ.)

Послѣ нѣколико дана поведусе изъ тавнице разбойницы у єдну твердиню, да тамо явне послове сготове. Кадъ су дакле крозъ єдну шумицу єздили, то нападне на нынъ пратню єдна повелика чета Бандіта, коя се договорила и сложила была, да свое у тавници затворене другове ослободи. Войнишь сви безъ обзыра разбѣгнусе, — и Октавій видећи себе садъ ослобођена таки похити своме миломъ родителю, ко кое му дошавши кадъ є у нѣгова наручія пао, и кадъ є на ужасно жребіе, кое га є егодило, помыслю, учини му се, да юшти довольногъ ніє за свогъ отца, као сваке чести достойногъ ста-рину, учиніо.

Само Октавій є знао свою безименну не-срећу. —

У удалѣномъ отъ свѣта разлученію, гдѣ є Графъ са својомъ кћерю живіо, обадвое су добыли били само тавне и неразборите вѣсти о судбини несрећника, ко коима є слу-чай и благообразногъ и отмѣнногъ Октавіа спридружјо био. И како сердца обадвога, кадъ усмотре долазећегъ имъ Октавіа, не-ограничномъ радостю усигресе, коя радость юшти већма нѣжне груди Ермелійне обузме, кадъ є Октавій отца моліо и заклинјао, да от-ма на другу страну рѣке Райне прећу, и тамо животъ свой безбѣдно у будуще про-воде.

Онъ превеликой жељи, коя се у души несcretногъ младића произроди, да бытіе свои найлюбезніи на свѣту осигура, немога-ше противъ stati. Внутренний гласъ непре-станно Октавіи выкаше, да сынъ Графа Мон-треала, кои є са знакомъ незаслужне сра-моте већь жигосанъ, више несмѣ живити. Ратъ буде Октавій в'рло добро средство, да свое намѣреніе, кое зарѣ ни найчистія нѣ-жность не бы могла движимимъ учинити, у-дѣйство произведе. Тако онъ отведе свога отца и сестру у єдну у Нѣмачкай варошъ; гдї вручи Отца Ермелійни, да се о нѣму стара, а онъ стане у службу кодъ єдногъ Легіона Своевольника. Сбогъ нѣгове храб-рості, съ којомъ се у єдной мачоборенії

мора узети и бацьти. — Нѣки надалѣ теже, како бы се одъ други научили доброти, како бы другимъ ласкали, спрама други чо-вѣчно и людеки показалисе, а и себи почи-таніе кодъ други прибавили? — Што се о-вогъ послѣднѣгъ тыче, тога има у дана-шнѣмъ свѣту безъ мѣре; свакій хоће предъ другимъ велиකъ да буде, свакій иште и захтѣва славу; некъ допустимо, ако и то быва, само да єданъ другому ненавиди, и да єданъ подъ другимъ яму не копа, — чуемъ и я у духу оне гнусне изражае, кое нѣки нестыде-се произвести сверху Мужева, коихъ су тру-ди по праведномъ стварій Разсудителю вели-ки; видимъ неустыдный єзыкъ, кои као мачь другима много бѣда приправля. —

О Арціо! зашто патишъ онай лѣпый из-разъ: „Што желишъ, да се теби уради, чи-ни и ты другомъ,“ кадъ се тако имаду ства-ри у кругу човѣчіемъ. — Нѣки теже за любо-вію правде и истине; али молимъ те, покажи ми такове, изброй ій: О заиста нећешъ се дуго бавити при изтраживаню и брояню таковыхъ; но шта више, юшти ћешъ наћи гомилу оныхъ, кои се труде, да правду дру-гихъ уничтоже, и кои истину нећеду да по-знаду, — плодъ само у своимъ баштама тру-десе умножити; кровъ туђихъ хоће да пору-ше, а свой твердимъ да задерже; драва у ту-ђимъ шумама краду, а своя штеде, — о не бы ли дошао горній вѣтаръ, пакъ ій пору-шио — Яо оныма, кои се баве на мору, кадъ се жестоки таласи колебаю! доцканъ є онда выкати: „ако самъ кривъ, бацьте ме у море.“ — Найболѣ є дакле оно, што човѣкъ у-чи на корыстъ обратити, и више пут' ускли-кнути; што є теби пристойно о свѣту! то є и мени; ништа ми недолази прерано, ништа прекрасно, што є теби право. Све ми є плодъ отъ нарави! што ми твоя сяйна туба навѣ-шћиуе, у теби є све, изъ тебе произлази све, къ теби се повраћа све! Ако є Римляномъ слободно было ускликнути, о миленый нашъ Риму! Грцима, о красно Отечество! Шпар-танцима, о Солоне, Солоне! заръ я уста моя зацепити морамъ, заръ ѡу єзыкъ мой у-тамничити?...

множнијако отликовао, узму га нѣгови Предводитељи и Старешине добро на умъ. Бадава се онъ у сваку бореніј опасност упуштао; кадъ су само нѣгови содрузи поредъ нѣга налазећисе, мртви на земљу падали. При концу другогъ боя наименованъ буде онъ за Полковника, и награждень са пуночестнимъ херойства знакомъ. Главнији коњакъ за ны опредѣлисे управъ у вароши, у којој су Графъ Монреаль и Ермеліјна обитавали. Октавіј дошаоши у ову варошъ, чисто отлети на перси свои найлюбезніји на свету; спрама који неизреченну любовь у себи осећаше, ал' му ишакъ она животъ свимъ не задоволяваше.

У средъ множине народа често му је велика туга на сердце падала, коју му је само дружеско и вѣрно обхожденије са миломъ му сестромъ благодѣтелно разгонявало. Нѣне мысли у свему сложесе са мыслима једне друге дѣвице, коя је била съ ньоме једны година, и тако ова јој постане права и искренна другарица и пратељица. Јда отъ Селницъ (тако се она зваше) сматрала је Октавија као брата; јробо у Ермеліјну любила, као свою сестру. Но наскоро она у себи осећи, да је нѣму много усердніј склонна, кое заиста дуго и немогаше таити, да јој је братъ дражиј отъ сестре. Јдине очи уліо у сердце Октавијно једну искру живота; али кадъ се нѣгово сердце къ ньойи склони, то онъ одма почувствује у себи стиме као нѣко свое обезчестије. У невинномъ и незлобномъ сердцу Јдиномъ све дубљ любовь укоренявашије. Као цвѣтакъ за сунцемъ, тако и цѣло нѣно бытије приклонијаше благородному юноши, и она наскоро свою тайну Ермеліјни вовѣри. Ова таки похіти предвозвѣстити своме брату нѣгову будућу срећу. Онъ савъ пребеди, задржће, окрене свое лице, и жарке сузе пролије. Садъ падне Ермеліјна своме брату око врата, и почне га Богомъ заклинати, да ову тайну никоме на свету неоткрије. Любовь и отчаяње лагко ову изъ младогъ и нестретногъ човека изчујао; и са закривенимъ лицемъ онъ сестри приповѣди, да нѣговъ жигъ служи на велико безчестије.

Октавіј је зацѣло мыслю, да ће ова нѣгова приповѣдка сестру му тужно и жалостно упрепастити; али онъ примѣти на ньој чудна нѣка и сасвимъ нѣговомъ мысли противна движеніја; нѣна душа побудисе и сообщи му иѣколоико рѣчиј; она му садъ овдѣ ясно докаже, да је истый жигъ нѣгова слава и похвала, који онъ за срамоту и безчестије сматра. „Или,“ повыкне она, „заръ непотребује сто пута више бодрости и сердца имати, да таковимъ херойствомъ нашегъ отца избавимо, него ли смртномъ маџу на полю бойномъ супротъ стајти и прекосити?“ Она му садъ јошти и то потверди, што онъ сајмъ чисто себи невѣроваше, да онъ сирѣћи Јду обожава, и да сва срећа и миръ нѣговогъ живота у нѣјији руци стое, нити је инайманъ нуждно, да јој се ова тайна открые. Пакъ штавиши и онъ јој се на ове нѣне рѣчи твердо обећа, да исту тайну ни коме неће открыти. Любовь побѣди сва сумнителна обстоятелства.

Јда је простодушнимъ, отворенимъ и вѣрнимъ својимъ сердцемъ открые становище личности и свога сердца своме родителю. Подрекло младогъ Графа, нѣгово достоинство, нѣгова прослављена храбрость чинију се Барону отъ Селницъ, да су тако исто важна, као и изгубљенна у Французской нѣгова добра, и онъ радо къ бракосочетанију одобри.

Текъ што је Октавіј срећу свогъ супружества окусио, али непрѣятелства съ новымъ бѣсnilомъ започну. Непрѣятель бриближавиши се нյовомъ главномъ коњаку, и крваво сраженіј учинише. Октавіј покаже свою обичну храбрость, но тежко буде ранїнъ. Онъ се донесе у варошъ, и Јда захтѣсе, да га она сама послужије. Јдано ютро пробудисе онъ отъ сна, који је цѣлу ноћ одвећи узнемирао. Јда сѣдила је тужно поредъ постелѣ нѣгове. Онъ се силно бацашао, она смотри жигъ, уплашише, ближе приступи, болѣ увиди и падне као изванъ себе на постелю болестника. Октавіј отвори очи; често је онъ ню у оваковомъ стану видѧо, да се молила за нѣгово исцѣљеніје. — Са слабимъ осмѣшиванїмъ узме је за руку, она отвори свое очи, и прикрые свое лице на јнѣговимъ персима.



Отъ дана несрећногъ овогъ откровенія почне она сирота яко венути. Сасвимъ смутна и ћутећи сѣдила є она по цѣо данъ на постель свогъ супруга. Кадъ ю є онъ любовно запыткавао, како се находити, то му є она сјајоћи, плачући и мучаюћи отговарала. Ермеліна садъ се побрине за свога брата. Нѣнимъ молбама, нѣнимъ сузама немогаше већь дуже Јда противъ стати; ужасна ова тайна покрене јој уста. Ермеліна употреби све свое силе, да вѣрно приповѣди, како се догодило то приключение. „И самъ,“ повыкне она, „я самъ сама тому крова. И самъ захтѣвала отъ могъ брата, да онъ то на вѣки зати! опости ми! я ни самъ твоје сердце са-свимъ познавала.“

Јда недаде јој, да свою приповѣдку довериши. У радостномъ усхићеню привуче Ермеліну къ постельни свогъ супруга, пакъ: „Отличный и драгій Октавіе!“ ухвативши га за руке повыкне: „до овогъ тренућа ока я самъ те любила, као мужа, којегъ є мое сердце изабрало; а и отсадъ ћу ти се дивити, као найизряднијемъ и найвеликодушнијемъ међу свимъ Смертнымъ!“ — „Јдо,“ отговори Октавій, „отъ данасъ ћу и я совершенно сре-танъ быти; ћебо я више ништа немамъ отъ тебе таити. Само једно те јошть молимъ; да неизјвишъ моме родителю, шта самъ я поради нѣга претерпіо.“

ШКОЛСКЕ ВѢСТИ.

Отъ стране Бр. Верховногъ Народны наши Школа Надзирателства дає се на знанѣ, да є Учительска Штација у Банату у мѣсту Меленци упразнѣна: — Свакій дакле отъ совершены Препарата или Учителя, кој ю получити жели, имасе найдуже до послѣдњегъ Февруаріја тек. лѣта съ писменымъ прошенијемъ и нужднимъ доказателствама кодъ Бр. Верховногъ Народны наши Школа Надзирателства, или кодъ Плем. Общества Меленачкогъ пріјавити.

Скоротечка излази у седмицы 2 путъ, Четверкомъ и Недельомъ; цена му є како за овдашић тако и за стране Предчисленине за пољ године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти кодъ Издавателя, у Ведемской улицы (Waſſer Gaffé Nro. 349.)

Издаватель Димитрій Јовановићъ.

У ПЕШТИ словами Баймоловымъ.

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

Дебрецинъ, 17. Јануаріја по Рим. Нашъ садашњий вашаръ за рукодѣлну сваке струке робу ние башт добро испао; ћебо є Купователя изъ Ерделя врло мало дошло было, може быти сбогъ тога, што су рѣвни путови, или може быти да су у нуждномъ новцу оскудѣвали. — Поташе є было мало донешено, а зечине лисничіи напротивъ кожа и прѣйного, кое су се врло евтинио продавале, и свакиј данъ јевтинио добыти се могле.

Гуриј, 20. Јануаріја по Рим. Прѣска вашаръ, кој се овдѣ ове седмице держао, испао є врло слабъ, ћебо се само мало и Купователя и Продавателя на њено видити дало. Цѣна є была слѣдуюћа, као: 1 парѣ волова за оранѣ или у коли вученѣ коштовао є па 250—350 фор., а дебелы (уранићни) или што но кажу за лойна 275—375 фор.; 1 крава на 80—110 фор.; 1 парѣ воловски кожа на 40—55 фор., кравин на 28—35 фор., коньски на 12—15 фор., теленїи на 5—6 фор. и 15 кр., овчији на 2—3 фор. и 30 кр.; — 1 цента сланине на 35—40 фор., сала на 50—55 фор.; — 1 цента конопља на 25—50 фор.; — 1 цента дувана Леттингскогъ на 50—60 фор., Сегединскогъ на 20 фор. — Ране є было слабо, и плаћало се жито на 57—77., наполица 45—49., ражъ на 47—50., јчамъ на 32—35., зобъ на 32—34., и кукурузъ новији на 38—48 грошића у шайну. — Рукодѣлна роба добро се продавала.

(Waterland).

Цѣна рапе 23. Јануара п. р. на Пенит. піяць, меровъ, грош. б. вр.

	найб.	сред.	лош.
Жито.	120	110	100
Наполица	80	75	70
Ражъ.	70	—	—
Єчамъ.	50	48	45
Зобъ.	48	46	44
Кукурузъ.	60	55	50
Проя.	—	—	—
Жута каша	—	—	—

Станѣ Дунава у Пешти.

26. Јануара п. р. 4'. 9." 0."

27. Јануара „ „, 5.' 1." 0."